

ความเป็นมาการเจรจาการค้ารอบโดฮา

เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2544 สมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ได้ตกลงในการประชุมระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ 4 ณ กรุงโดฮา ประเทศการ์ตา ให้เริ่มการเจรจารอบใหม่ อันถือเป็นการเริ่มต้นการเจรจาการค้ารอบโดฮา ซึ่งเป็นการเจรจาการค้ารอบแรกภายหลังจากการจัดตั้ง WTO ได้เริ่มขึ้น และมีกำหนดให้เจรจาให้เสร็จภายใน 3 ปี คือภายในวันที่ 1 มกราคม 2548

เป้าหมายของการเจรจา

เป้าหมายของการเจรจาการค้ารอบโดฮาเน้นให้ความสำคัญแก่การพัฒนา และยกระดับความเป็นอยู่ของประเทศที่ยากจน จึงเรียกวาระแห่งการเจรจาครั้งนี้ว่า Doha Development Agenda โดยกำจัดข้อกีดกันทางการค้าและลดการอุดหนุนด้านการเกษตร ด้วยการเปิดเสรีทางการค้า และกำหนดหลักเกณฑ์ที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม

ปฏิญญารัฐมนตรีในการประชุม ณ กรุงโดฮา กำหนดให้สมาชิกเจรจาในหัวข้อต่างๆ ในลักษณะ **Single Undertaking** ซึ่งหมายถึง การเจรจาการค้าจะไม่บรรลุความตกลงกัน จนกว่าจะการเจรจาในทุกๆ หัวข้อจะตกลงกันได้ หัวข้อของการเจรจาใน Single Undertaking ได้แก่

- การเปิดตลาดสินค้าเกษตร
- การเปิดตลาดสินค้าอุตสาหกรรม (Non-Agriculture Market Access: NAMA)
- การเปิดเสรีการค้าบริการ
- สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา
- การปรับปรุงกฎระเบียบ
- การค้าและสิ่งแวดล้อม
- การค้าและการพัฒนา

นอกจากนี้ ปฏิญญารัฐมนตรีได้กำหนดให้หิบบกปัญหาของประเทศกำลังพัฒนาในการปฏิบัติตามพันธกรณีตามความตกลงของ WTO (Implementation issues) ในปัจจุบันขึ้นพิจารณา และให้พิจารณาว่า สมควรนำเรื่องที่ประชุมระดับรัฐมนตรีครั้งที่ 1 ที่สิงคโปร์ มอบหมายให้ศึกษาหรือที่เรียกว่า Singapore Issues ซึ่งประกอบด้วยเรื่องการลงทุน นโยบายการแข่งขัน ความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ และการอำนวยความสะดวกทางการค้า เข้ามาเจรจาภายใต้รอบโดฮาด้วยหรือไม่

ประเด็นปัญหา

การเจรจาการค้ารอบโดฮาไม่สามารถบรรลุความตกลงตามกำหนดเวลาที่ตั้งเป้าหมายกันไว้หลายครั้ง เพราะมีความขัดแย้งในท่าทีของสมาชิกสูงมาก โดยเฉพาะเรื่องการค้าสินค้าเกษตร การลดการอุดหนุนภายในสินค้าเกษตร และการเปิดตลาดสินค้าอุตสาหกรรม

ประโยชน์ของการเจรจาการค้ารอบโดฮา

ความสำเร็จของการเจรจาการค้ารอบโดฮา หรือรอบการพัฒนา จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายรวมทั้งไทย เช่น จะช่วยให้ส่งออกสินค้าเกษตรได้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวม ทำให้มีการจ้างงานมากขึ้นในทุกภาคเศรษฐกิจ การยกเลิกภาษีที่สูงเกินไปและภาษีแบบขั้นบันได จะ

เอื้ออำนวยให้การส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาไปยังประเทศที่พัฒนาแล้วเพิ่มมากขึ้น จะดึงดูดการลงทุนในบริการสาขาต่างๆ ทำให้เกิดการแข่งขัน และมีการปรับปรุงคุณภาพบริการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค นอกจากนี้ การปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวกับมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนให้เข้มแข็งและโปร่งใส จะทำให้การแข่งขันทางการค้าเป็นธรรมมากขึ้น และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ส่งออกของไทยว่า จะไม่ถูกใช้มาตรการดังกล่าวตามอำเภอใจและอย่างไม่เป็นธรรม และการปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้าให้มีความโปร่งใส ตลอดจนการลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น โดยเฉพาะขั้นตอนทางศุลกากร จะส่งผลดีในการดำเนินธุรกิจต่อทั้ง ผู้นำเข้าและผู้ส่งออก เป็นต้น

โดยสรุป ความสำเร็จของการเจรจาอบโตฮา จะทำให้การกระจายประโยชน์ระหว่างประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนา มีความสมดุลมากขึ้น กฎเกณฑ์ทางการค้าที่เสรีและเป็นธรรม จะทำให้ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศที่พัฒนาแล้ว ไม่สามารถดำเนินนโยบายปกป้องตลาดภายในของตน ไม่ว่าจะเป็นการอุดหนุนการส่งออก การอุดหนุนภายใน และการสร้างข้อกีดกันในการนำเข้าได้ดังเช่น ที่เคยเป็นมา แต่หากการเจรจาต้องประสบความล้มเหลว การบิดเบือนทางการค้าเช่นนี้ก็จะดำเนินต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ผลเสียในระยะยาว คือ ราคาส่งออกสินค้าเกษตรจะตกต่ำลง ซึ่งจะกระทบต่อเกษตรกรซึ่งเป็นประชากรกว่า 25 ล้านคน หรือราว 40% ของไทย อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สำนักเจรจาการค้าพหุภาคี
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
มกราคม 2555